

TEŠKO DO KLJUČA

**EU nikako da dogovori gornju
granicu cene gasa**

**Nemačka energetska privreda
poziva na 'hitnu' temeljnu reformu
tržišta električne energije**

**Mađarska i Rumunija pokušavaju
da oslabe mere EU za emisije
metana**

Pregled evropske energetske regulative usvojene u 2022.

SADRŽAJ

- ACER će odlučiti o Evropskoj proceni adekvatnosti resursa ENTSO-E ..... [OVDE](#)
- Industrije EU zavisne od električne energije i prirodnog gasa ..... [OVDE](#)
- Pregled evropske energetske regulative usvojene u 2022 ..... [OVDE](#)
- Koje mere je EU već preduzela? ..... [OVDE](#)
- Koje mere EU trenutno priprema? ..... [OVDE](#)
- Šta sledi? ..... [OVDE](#)
- Strožija pravila na EU tržištu robnih derivata ..... [OVDE](#)
- EU iznala planove za sertifikaciju uklanjanja CO2 iz atmosfere ..... [OVDE](#)
- Bugarski regulator kaznio šest kompanija zbog kršenja REMIT-a ..... [OVDE](#)
- Britanki energetski regulator postavlja nove mere kontrole cene ..... [OVDE](#)
- Nemačka energetska industrija poziva na 'hitnu' temeljnu reformu tržišta električne energije ..... [OVDE](#)
- Nemačkoj će biti potrebni fosilni izvori još barem 10 godina ..... [OVDE](#)
- Von der Leyen: EU mora reagovati zbog 'posledica' američkog klimatskog plana ..... [OVDE](#)
- Australijski regulator pooštio uslove za licencu za snabdevanje energijom ..... [OVDE](#)
- Mađarska i Rumunija pokušavaju da oslabe mere EU za emisije metana ..... [OVDE](#)
- Slovenija dokapitalizuje državnog energetskog giganta HSE ..... [OVDE](#)
- Savez EU za solarnu fotonaponsku industriju ..... [OVDE](#)
- EU nikako da dogovori gornju granicu cene gasa, novi predlog 220 evra..... [OVDE](#)
- Kremlj: Evropa je zavisnost od ruskog gasa zamenila za američki LNG ..... [OVDE](#)
- FT: Slovenci planiraju gasovod do Mađarske za alžirski gas ..... [OVDE](#)
- Cena električne energije u Evropi za dan unapred – 7. decembar ..... [OVDE](#)

ACER će odlučiti o Evropskoj proceni adekvatnosti resursa ENTSO-E

LJUBLJANA - Evropska mreža operatora prenosnog sistema za električnu energiju (ENTSO-E) je dostavila Agenciji EU za saradnju energetskih regulatora (ACER) predlog za Evropsku procenu adekvatnosti resursa (ERAA 2022).

Procenu nalaže zakonodavstvo Paketa čiste energije, a njena svrha je da prati rizike po sigurnost snabdevanja električnom energijom i identificuje probleme u vezi s adekvatnošću. ENTSO-E treba da sprovede godišnji ERAA kako bi procenio da li EU ima dovoljno resursa električne energije da zadovolji svoju buduću potražnju. ERAA opisuje očekivani nivo sigurnosti snabdevanja za desetogodišnji horizont. Države članice postavljaju sopstveni standard pouzdanosti električne energije koji ukazuje na njihov neophodan nivo sigurnosti snabdevanja električnom energijom.

Upoređujući ove rezultate, ERAA ima za cilj da identificuje potencijalne probleme adekvatnosti resursa u EU i pruži objektivnu osnovu za procenu potrebe za dodatnim nacionalnim merama koje

osiguravaju sigurnost snabdevanja električnom energijom, kao što je uvođenje privremenih mehanizama kapaciteta.

ACER će doneti odluku o ERAA 2022 do 28. februara 2023.

Industrije EU zavisne od električne energije i prirodnog gasa

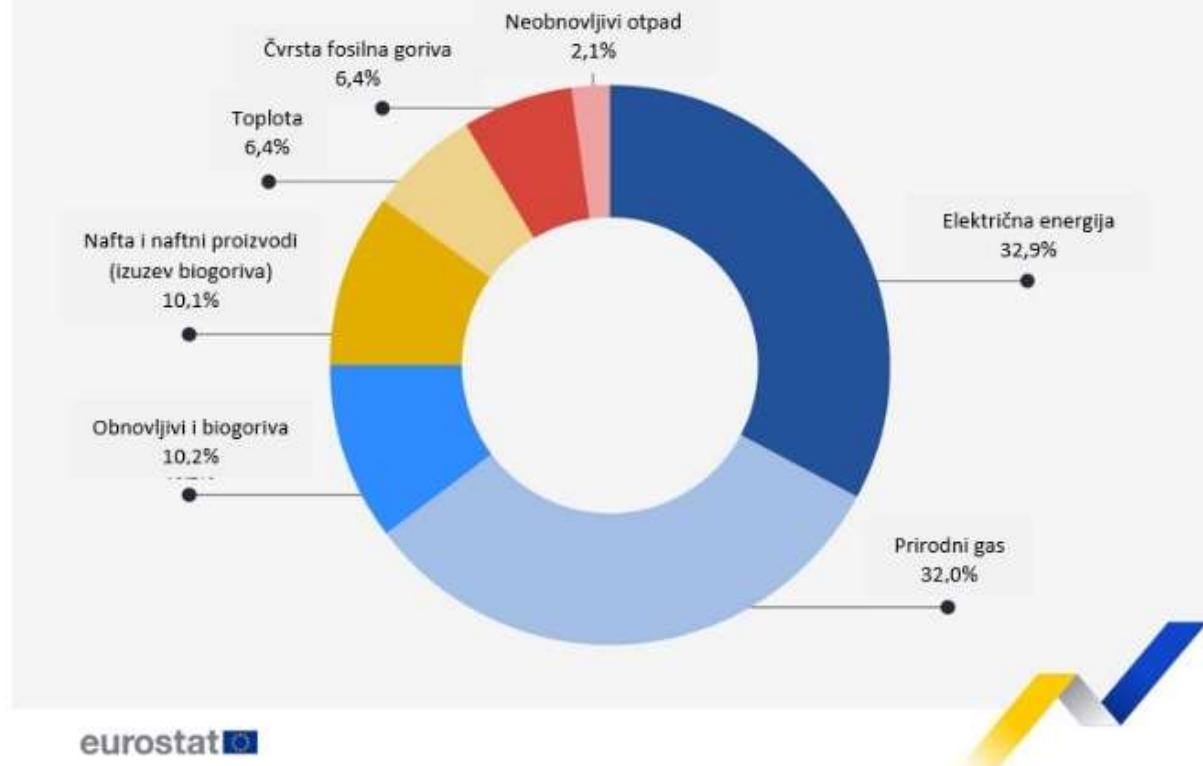
BRISEL - U 2020. godini industrijski sektor je činio 26% finalne potrošnje energije, što ga čini trećim najvećim krajnjim korisnikom energije u EU, nakon transporta i domaćinstava, pokazuju podaci **Eurostata**.

Podaci za 2020. pokazuju da su električna energija i prirodni gas činili gotovo dve trećine finalne potrošnje energije u industrijskom sektoru EU (33% odnosno 32%).

Obnovljivi izvori energije i biogoriva, zajedno sa naftom i naftnim derivatima, činili su po 10%, a slede čvrsta fosilna goriva i dobijena toplotna

Finalna potrošnja energije u industrijskom sektoru EU po energetskom proizvodu - (u PJ 2020)

eurostat

energija, sa 6% udela u miksu. Neobnovljivi otpad čini 2%.

Analiza po energentima takođe pokazuje zavisnost sektora od fosilnih goriva. Prirodni gas, nafta i naftni proizvodi, čvrsta fosilna goriva i neobnovljivi otpad zajedno direktno su činili više od polovine (skoro 51%) finalne potrošnje energije u industriji u 2020. godini.

EU plan smanjenja zavisnosti od ruske energije, REPowerEU, pokušava da se pozabavi ovim snažnim oslanjanjem na fosilna goriva u 2022. u industriji EU, uvođenjem mera koje pozivaju na transformaciju industrijskih procesa kako bi se gas, nafta i ugalj zamenili obnovljivom električnom energijom i vodonikom bez fosila. Unutar industrijskog sektora, najveći potrošači energije u EU u 2020. bili su 'hemiska i petrohemiska industrija' (2 121 petadžula (PJ)

ili 22% ukupne finalne potrošnje energije u industriji 2020.), 'nemetalni minerali' industrija" (1 372 PJ ili 14%) i „industrija papira, celuloze i štamparije" (1 326 PJ ili 14%).

Jedini drugi sektor koji troši više od 10% ukupnog broja je „industrija hrane, pića i duhana" (1 147 PJ ili 12%).

Hemiska i petrohemiska industrija snažno su zavisile od prirodnog gasa. Za proizvodnju hemikalija i hemijskih proizvoda utrošeno je 630 PJ (34% ukupne finalne potrošnje energije za ovaj sektor) prirodnog gasa u 2020. godini, a za proizvodnju osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih preparata utrošeno je 52 PJ (41% ukupne finalne energije). potrošnja za ovaj sektor). Električna energija je bila drugi najvažniji energetski proizvod za oba sektora u 2020.

Pregled evropske energetske regulative usvojene u 2022.

BRISEL - Od marta 2022. godine, EU je poduzela sve veći broj regulatornih mera kako bi se pozabavila neviđenim povećanjem cena gasa, ali i ublažila uticaj koji te visoke cene imaju na određivanje cena električne energije u EU, a samim tim i uticaj ovih visokih cena na potrošače i preduzeća.

Koje mere je EU već preduzela?

Obavezni ciljevi EU za skladištenje gasa

Evropska komisija je 8. marta 2022. predložila nova pravila kojima se utvrđuju obavezni ciljevi EU za punjenje podzemnih skladišta gasa. Ova Uredba o skladištenju gasa usvojena je 27. juna 2022. godine.

Njime se postavlja obavezujući cilj za države članice EU da popune kapacitete podzemnog skladišta gasa koji se nalaze na njihovoj teritoriji i koji su direktno povezani s njihovim tržišnim područjem na 80% do 1. novembra 2022. i na 90% do 1. novembra 2023. Za 2022. EU je već ispunio obavezni cilj do septembra, a krajem novembra skladišta u EU su bila popunjena oko 95%, što je daleko premašilo dogovoren obavezni cilj.

Za koordinaciju i raspodelu punjenja skladišta gasa u 2023. godini, Komisija je 23. novembra 2022. usvojila putanje punjenja s međuciljevima za svaku državu članicu. Ovo je prvenstveno

namenjeno da se osigura sigurnost snabdevanja i da se pokuša minimizirati uticaj na cenu gasa država članica koje istovremeno kupuju gas u velikim količinama, kao i da se ograniči svako neopravdano narušavanje konkurenčije.

Uspeh ovih napora će međutim zavisiti od ozbilnosti zime 2022/23 i od stepena do kojeg će države članice iscrpeti postojeća skladišta. Ako nivoi skladištenja padnu znatno ispod 50% do početka sledeće sezone punjenja u martu 2023. godine, predviđanja stručnjaka su negativna u pogledu sposobnosti mnogih država članica da postignu obavezni cilj od 90% za sledeću godinu.

Koordinirano smanjenje potražnje za gasom

Komisija je 20. jula 2022. dala novi predlog koordinisanih mera za smanjenje potražnje za gasom u EU. Savet je usvojio Uredbu o

koordinisanim mera

smanjenja potražnje za gasom koja utvrđuje cilj dobrovoljnog smanjenja potražnje za države članice za 15% u razdoblju od 1. avgusta

2022. do 31. marta 2023. u poređenju s njihovom prosečnom potrošnjom u istom razdoblju u prethodnih pet godina.

Nova pravila takođe omogućavaju Savetu da proglaši uzbunu Unije ako Komisija utvrdi da postoje značajni rizici od ozbiljnih nestašica gasa nakon što su nacionalna upozorenja izdata u najmanje pet država članica. Kada se proglaši uzbuna Unije, dobrovoljno smanjenje potražnje od 15% postaje obavezno.

Uredba ostavlja svakoj državi članici da odabere koje će mere primeniti za smanjenje potražnje, sve dok one ne narušavaju konkurenčiju ili funkcioniranje unutrašnjeg tržišta gasa, ne ugrožavaju sigurnost snabdevanja gasom ili nisu u skladu s postojećim pravila za zaštićene potrošače.

Nova pravila bi trebalo da važe godinu dana. Međutim, Komisija će ih razmotriti do 1. maja 2023. i predložiti produženje ako bude opravdano.

Vanredna Uredba za rešavanje visokih cena energije

Najnovija mera koju je Savet usvojio 6. oktobra 2022. je Uredba o hitnoj intervenciji za rešavanje visokih cena energije. Ovaj zakon je takođe uveden u skladu s članom 122(1) UFEU-a, hitna procedura koja ne uključuje Evropski parlament.

Uredba sadrži niz sveobuhvatnih mera, uključujući dobrovoljni cilj državama članicama da smanje svoju mesečnu bruto potrošnju električne energije za 10% u periodu od 1. decembra 2022. do 31. marta 2023. i obavezno smanjenje bruto potrošnje električne energije za 5% tokom pre-identifikovanih vršnih perioda.

Državama članicama se daje mogućnost javnih intervencija u određivanju cena električne energije za MSP, uzimajući u obzir njihovu godišnju potrošnju u prethodnih pet godina.

Pod određenim uslovima, države članice takođe mogu privremeno odrediti cenu za isporuku električne energije ispod troškova proizvodnje. Ono što je najvažnije, nova Uredba uvodi dve mere koje predstavljaju de facto namete na neočekivane profite proizvođača električne energije koji koriste druge izvore osim prirodnog gasa i na kompanije oslojnjene na fosilna goriva.

Granica tržišnih prihoda je postavljena na 180 €/MWh za proizvođače električne energije koji koriste sledeće inframarginalne izvore energije: vetar, solarna (toplota i fotonaponska), geotermalna energija, hidroenergija bez rezervoara, gorivo od biomase (čvrsto ili gasovito, uključujući bio-metan), otpad, nuklearna energija, lignit, sirovi naftni derivati i treset.

Države članice mogu odlučiti da li će primeniti gornju granicu na prihode od prodaje električne energije pri obračunu razmene energije ili nakon toga. Oni takođe mogu odlučiti da ograničenje limitiraju na samo 90 posto prihoda koji premašuju ograničenje od 180 €/MWh.

Države članice mogu, pod određenim uslovima, odlučiti (i) zadržati ili uvesti nacionalne mere koje dodatno ograničavaju (npr. niže) tržišne prihode obuhvaćenih proizvođača, uključujući za specifične tehnologije, i drugih učesnika na tržištu (npr. trgovci električnom energijom), (ii) povećavaju ograničenje prihoda za obuhvaćene proizvođače ako njihova ulaganja i operativni troškovi premašuju ograničenje od 180 EUR/MWh, (iii) održavaju ili uvođe nacionalne mere za ograničavanje tržišnih prihoda proizvođača koji proizvode električnu energiju iz izvora koji nisu obuhvaćeni gornjom granom, (iv) postavljaju određenu limit za tržišne

prihode od prodaje električne energije proizvedene iz kamenog uglja, i/ili da (v) primeni gornju granicu prihoda (tj. ne nužno ograničenje od 180 €/MWh) na hidroenergetske tehnologije koje nisu obuhvaćene Uredbom.

Višak prihoda mora se koristiti za podršku krajnjim kupcima električne energije. Međutim, mehanizam za to prepušten je državama članicama, iako podleže određenim kriterijumima. Ograničenje tržišnih prihoda primenjivaće se od 1. decembra 2022. do 30. juna 2023. Komisija će ga razmotriti do 30. aprila 2023. i predložiti produženje ako bude potrebno.

Druga poreska mera, koja se primjenjuje osim ako država članica ne doneše ekvivalentnu nacionalnu meru koja stvara uporedive ili veće prihode (u smislu cilja, obuhvaćenih aktivnosti, oporezive osnove, stope, itd.), je privremeni solidarni doprinos na višak ostvarene dobiti iz aktivnosti u sektoru sirove nafte, prirodnog gasa, uglja i rafinerija. Prema preambuli Uredbe, preduzeća potpadaju pod ovu poresku meru ako ostvare najmanje 75% svog prometa u ovim poslovnim sektorima.

Stopa nameta iznosiće "najmanje" 33 posto oporezivog profita u fiskalnoj godini(ima) 2022. i/ili 2023. (o kojoj će odlučiti države članice) koja je iznad 20 posto povećanja prosečne oporezive dobiti u četiri fiskalne godine koje počinju na dan ili nakon 1. januara 2018.

Prihodi od solidarnog doprinosa koristiće se za mere finansijske podrške, uključujući podršku ugroženim domaćinstvima i energetski intenzivnim industrijama, za pomoć u smanjenju potrošnje energije, za razvoj energetske autonomije u EU i za podsticanje ulaganja u obnovljive izvore energije. Državama članicama je takođe dozvoljeno da dodele deo prihoda zajedničkim finansijskim mera za smanjenje štetnih posledica energetske krize.

Koje mere EU trenutno priprema?

Uredba solidarnosti

Komisija je 18. oktobra 2022. predložila Uredbu za jačanje solidarnosti koja uključuje paket dodatnih mera za borbu protiv visokih cena energije i osiguranje snabdevanja.

Jedna od predloženih mera je privremeni alat za zajedničku nabavku koji bi trebalo da bude spremjan do proleća 2023. godine za podršku punjenja skladišta gasa za narednu sezonu.

Alat bi se koristio za agregiranje potražnje za gasom širom EU preko pružaoca usluga, a u drugom koraku za koordinaciju kupovine gasa kroz uspostavljanje konzorcijuma za kupovinu gasa među zainteresovanim kompanijama. Ovo bi trebalo omogućiti učesnicima da pregovaraju o boljim cenama gasa i smanje rizik da države članice nadmaše jedna drugu.

Uredba o solidarnosti takođe uključuje nekoliko mera za olakšavanje boljeg korišćenja postojeće gasne infrastrukture, uključujući efikasnije korišćenje transportnih kapaciteta. Nadalje, utvrđuje osnovna pravila za bilateralne sporazume o gasnoj solidarnosti između država članica, uključujući rokove za odgovor na zahteve solidarnosti, proceduralne aspekte za traženje i pružanje solidarnosti i pravila o pokriću troškova.

Što se tiče cena plina, Komisija je iznela tri konkretne mere: mehanizam nestabilnosti unutar dana, novu LNG referentnu vrednost i „mehanizam korekcije tržišta gasa“.

Prema Uredbi o solidarnosti, mesta trgovanja u EU bila bi obavezna da do 31. januara 2023. uvedu novi privremeni **mehanizam upravljanja unutardnevnim oscilacijama** na temelju gornje i donje granice cena koji ima za cilj da ograniči velika kretanja cena u ugovorima o derivatima električne energije i gasa u toku istog trgovinskog dana. Mehanizam volatilnosti ne bi trebalo da spreči formiranje pouzdanih cena zatvaranja trgovanja na kraju dana, i bio bi dodatak svim statičkim ili dinamičkim prekidačima koje su mesta trgovanja već postavila.

Predlog daje zadatok Evropskoj agenciji za saradnju energetskih regulatora (ACER) da stvori **objektivan alat za procenu cena i novu referentnu EU vrednost za utečnjeni prirodni gas (LNG)**, koja predstavlja raspon između nove dnevne procene cene LNG-a i cene poravnjanja za TTF Gas ugovoru za naredni mesec. ACER će objaviti ovo merilo od marta 2023.

Konačno, ova Uredba uključuje predlog takozvanog '**Mehanizma korekcije tržišta gasa**', koji ovlašćuje Komisiju da predloži, kao krajnju meru, Odluku Saveta za utvrđivanje maksimalne dinamičke cene po kojoj se transakcije prirodnog gasa mogu odvijati u TTF spot tržištu pod određenim uslovima.

Druga EU čvorista za trgovinu gasom bila bi povezana sa korigovanom TTF spot cenom putem koridora dinamičkih cena. Ova mera treba da omogući vanberzansko trgovanje gasom, da ne utiče na sigurnost snabdevanja EU gasom i tokova unutar EU, ne doveđe do povećanja potrošnje gasa i ne utiče na stabilnost i uredno funkcionisanje tržišta energetskih derivata.

Mehanizam ograničenja cene gase zatražilo je nekoliko država članica, koje su bile u velikoj meri nezadovoljne predlogom Komisije jer je on samo pružio pravnu osnovu za buduće zakonodavstvo bez davanja bilo kakvih konkretnih detalja o funkcioniranju ili postavljanju mehanizma. Nakon pridloga Uredbe o solidarnosti, oko dv trećine država članica snažno je i više puta pozivalo Komisiju da brzo izade s posebnim predlogom o

Mehanizam korekcije tržišta

Dana 22. novembra 2022., nakon snažnog pritiska država članica, Komisija je predstavila Uredbu o uspostavljanju mehanizma korekcije tržišta za derivate gas TTF-a u narednom mesecu. Prema predlogu, mehanizam se automatski aktivira od strane ACER-a ako cena poravnjanja TTF derivata za naredni mesec pređe 275 evra za dve nedelje, a TTF evropski spot indeks za gas premašuje referentne globalne cene tokom prethodnih deset trgovačkih dana za 58 evra.. Sve dok je mehanizam aktiviran, narudžbe za TTF derivate na prvim mesecima koje prelaze utzvrđenu cenu na nivou EU se ne prihvataju. Ako uslovi za pokretanje više nisu ispunjeni deset uzastopnih trgovačkih dana, ACER će odmah objaviti obaveštenje o deaktivaciji. Komisija bi takođe mogla suspendovati mehanizam u bilo kom

trenutku ako dovede do nemamernih poremećaja na tržištu, posebno negativnih efekata na sigurnost snabdevanja, protok gasa unutar EU ili finansijsku stabilnost.

Reakcija na predloženi mehanizam među državama članicama bila je uglavnom negativna, pri čemu je većina zemalja kritikovala visoki prag pokretanja koji ne bi bio dostignut čak ni u periodu najvećih skokova cena u avgustu 2022. Zemlje koje su se protivile usvajanju takvog mehanizma ističu da bi to moglo narušiti sigurnost snabdevanja gasom i dovesti do finansijske nestabilnosti. Naknadno su, 5. decembra, ovi predlozi spušteni na 220 evra po megavat-satu za pet dana na prvom mesecu, odnosno 35 evra iznad referentne cene za LNG, da bi se gornja granica aktivirala. Zbog velikih nesuglasica oko mehanizma korekcije tržišta ministri su zaključili da se o sva tri predloga izjašnjavaju istovremeno na jednom narednom sastanku.

Šta sledi?

Sledeća vanredna sednica Saveta za energetiku zakazana je za 13. decembar 2022. godine, a ministri energetike će tada pokušati postići dogovor o dizajnu mehanizma korekcije tržišta. Trenutno, države članice raspravljaju o snižavanju pragova cena (u vreme pisanja ovog izveštaja raspravlja se o ceni od 220€/MW) i prepolovljavanju vremenskih raspona potrebnih da bi povišene cene pokrenule mehanizam. U slučaju da se ministri ne mogu dogovoriti o trenutnom paketu mera, moraće ga razmotriti lideri EU na svom sledećem samitu 15. decembra.

Gledajući dalje od neposrednih kriznih mera, Komisija je najavila ciljano redizajn tržišta

električne energije EU, s glavnim ciljem da se ograniči uticaj cena gase na formiranje cena električne energije u EU, a time i njihov uticaj na račune potrošača električne energije. Za sada nisu poznati nikakvi konkretni detalji. Komisija je iznela ideju korišćenja takozvanih ugovora o razlici (CFD) kako bi se osiguralo dugoročno snabdevanje električnom energijom po nižim cenama (do 15 godina). Ovo se vidi kao potencijalno rešenje za nove kapacitete. Međutim, ostaje nejasno kako bi CFD-ovi mogli pomoći u ublažavanju trenutnih visokih cena. Takođe se ne bi bavili pitanjima vezanim za postojeće kapacitete proizvodnje električne energije.

Komisija je najavila da će konkretnije detalje izneti na vreme za sastanak Saveta za energetiku 13. decembra. Zakonski predlog se очekuje do kraja marta 2023. godine.

Konkretne mere koje Komisija preduzima uveliko će zavisiti od toga kako se trenutna kriza razvija u narednih nekoliko meseci, potencijalno povećavajući pritisak na Komisiju za značajniju intervenciju na tržištu električne energije. Usled značajne kratkoročne i srednjoročne neizvesnosti, izgleda da je ova kriza daleko od kraja i da će visoke cene energije ostati u narednih nekoliko godina. Stoga se može očekivati da će kreatori politike EU nastaviti da se aktivno bave ovim pitanjima do kraja trenutnog zakonodavnog mandata 2024. godine i dalje.

Strožija pravila na EU tržištu robnih derivata

BRISEL - Evropska komisija predložila je u sredu, 7. decembra, strožija pravila na tržištima [derivata](#) EU, nakon što je skok cena doveo do problema s likvidnošću energetskih kompanija koje koriste tržišta derivata za zaštitu buduće prodaje, prenosi [OilPrice](#).

Uredba o evropskoj tržišnoj infrastrukturi (EMIR), koja reguliše transakcije derivata, mora biti poboljšana, navodi Komisija u predlogu.

"Nedavni razvoji na energetskim tržištima, s nekoliko energetskih kompanija koje se suočavaju s problemima likvidnosti prilikom korišćenja tržišta derivata, takođe su ilustrovale da EMIR treba poboljšati kako bi se rizici za finansijsku stabilnost EU i dalje smanjivali u svetu novih izazova", navodi Komisija.

Očekuje se da će regulativa tržišta kapitala izgraditi sigurniji i otporniji klirinški sistem, na primer, „povećanjem transparentnosti [poziva na maržu](#), tako da učesnici na tržištu (uključujući energetske kompanije) budu u boljoj poziciji da ih predvide“, navodi Komisija.

Nove mere "takođe se bave pitanjima koja su se pojavila u kliringu derivata od strane

energetskih kompanija u svetu trenutnih izazova s kojima se suočavaju", rekla je Mejred Mek Ginis, komesarka za finansijske usluge, finansijsku stabilnost i uniju tržišta kapitala.

Evropske finansijske vlasti takođe jačaju nadzor nad trgovinom energetskim derivatima koje energetske kompanije koriste za zaštitu cena električne energije i gasa dok kreatori politike nastoje da izbegnu efekat prelivanja energetske krize na finansijska tržišta.

Na tržištu energetskih derivata, vrednom bilione evra, energetske kompanije su se u septembru suočile sa više od bilion evra u pozivima za maržu, što je razvoj koji je mogao u energetskoj industriji izazvati kolaps razmera bankrota američke banke Lehman Brothers.

Ranije ove godine, evropske energetske kompanije suočile su se s pozivima za maržu u ukupnom iznosu od 1,5 biliona dolara na tržištu derivata, a mnogima će biti potrebna podrška politike da ih pokriju usred divljih promena i vrtoglavih cena gasa i struje, rekao je za Bloomberg Helge Haugane, viši potpredsednik norveškog Equinora za gas i struju.

*Derivat je finansijski instrument čija vrednost je izvedena iz vrednosti drugog finansijskog instrumenta, takozvanog osnovnog instrumenta (aktive), kao što su akcije, obveznice, berzanski indeksi.

** Poziv na maržu događa se kada vrednost maržnog računa padne ispod zahteva marže za održavanje računa

EU iznela planove za sertifikaciju uklanjanja CO2 iz atmosfere

BRISEL – Evropska unija je 7. decembra iznela planove za sertifikaciju uklanjanja CO2 iz atmosfere, ostavljajući ključne detalje za kasnije - uključujući kako će se ta uklanjanja računati u ciljeve EU o klimatskim promenama.

Predlog Evropske komisije, ako ga odobre zemlje EU i zakonodavci, postavio bi temelje za sertifikat koji odobrava vlada za uklanjanje ugljendioksida.

Uklanjanja uključuju ugljendioxid koji se zadržava u zemljištu i šumama ili CO2 koji se tehnologijama izvlači iz vazduha i skladišti pod zemljom ili u građevinskim materijalima.

Dok već postoje neke dobrovoljne šeme sertifikacije koje omogućavaju programerima projekata da prodaju kredite za uklanjanje CO2 kompanijama koje žele nadoknaditi svoje emisije, Brisel želi stvoriti korisniji i pouzdaniji standard, piše **Reuters**.

EU se obavezala da će smanjiti svoje neto emisije stakleničkih gasova za 55% do 2030. u odnosu na nivo iz 1990. godine i dostići "neto nultu" emisiju do 2050. – što znači da sve preostale emisije koje se ne mogu u potpunosti smanjiti u sektorima kao što su poljoprivreda ili proizvodnja cementa moraju biti uravnotežene uklanjanjem CO2 iz atmosfere.

U predlogu EU se navodi da će postojeće šeme sertifikovanja dobiti odobrenje EU ako

ispunjavaju određene kriterijume, uključujući rešavanje rizika da bi se CO2 mogao vratiti u atmosferu i transparentna pravila o tome koliko dugo će CO2 biti pohranjen.

Brisel je rekao da će sada razviti zakone koji će sadržavati detaljne kriterijume za određene vrste uklanjanja, na primer pogona za direktno hvatanje iz vazduha ili poljoprivredne metode koje usisavaju CO2 u prirodne ekosisteme.

Vijnand Stefs, vođ programa uklanjanja ugljenika u aktivističkoj organizaciji Carbon Market Watch, rekao je da je predlog EU "ostavio mnoga pitanja bez odgovora - uključujući kako će sertifikovano uklanjanje na kraju biti integrisano u klimatske ciljeve vlade.

"Ne znamo gde ove stvari završavaju", rekao je. "[Predlog] nam zapravo ne daje detalje o tome kako će to izgledati – kako zapravo izgleda okvir upravljanja, institucionalni okvir."

Bugarski regulator kaznio šest kompanija zbog kršenja REMIT-a

SOFIJA - Bugarsko regulatorno telo za komunalne usluge saopštilo je da je utvrdilo da šest lokalnih kompanija, uključujući Nacionalnu elektroenergetsku kompaniju (NEK), krše regulative tržista EU koje se primenjuju na lokalno veleprodajno tržište električne energije i stoga im je nametnuto ukupnu kaznu od 1,258 miliona leva (644,227 evra), prenosi u sredu **SeeNews**.

Ostalih pet kažnjениh kompanija su Interprom, Energy MT, Most Energy, Grand Energy Distribution i Interelectric, saopštila je Regulatorna komisija za električnu energiju i vodu u utorak.

Najveća kazna, od 625.097 leva, izrečena je NEK-u. Sve kazne odnose se na tržišne transakcije koje su obavljene u prvoj polovini 2019. godine i predstavljale su tržišnu manipulaciju.

Kazne su izrečene prema uredbi EU o integritetu i transparentnosti veleprodajnog energetskog tržišta (REMIT), napominje regulator.

REMIT, koji je stupio na snagu 2011. godine, pruža mehanizam za procenu i kažnjavanje insajderske trgovine i tržišne manipulacije na veleprodajnim tržištima energije u državama članicama EU i Energetske zajednice (od maja 2020.).

Prema ovoj uredbi, svi trgovci gasom ili električnom energijom na veliko na evropskim tržištima su od 2015. godine dužni da podatke o svojim trgovinskim aktivnostima prijavljuju Agenciji EU za saradnju energetskih regulatora (ACER).

U posebnom saopštenju NEK je istakao da se kazna odnosi na aktivnosti obavljene u prvih šest meseci 2019. godine i da je kompanija u potpunosti sarađivala sa istragom EWRC-a.

Na odluku se može uložiti žalba Upravnom sudu u Sofiji u roku od 14 dana.

Britanski energetski regulator postavlja nove mere kontrole cena

LONDON - Britanski energetski regulator je usvojio nove mere kontrole cena za lokalne operatere elektroenergetskih mreža usled tvrdnji da neki ostvaruju preteranu dobit.

Ofgem je saopštio da kompanije moraju smanjiti operativne troškove i uložiti veći deo dobiti u elektroenergetsku mrežu zemlje tokom pet godina od aprila 2023.

Doprinos putem računa kupaca ostao bi isti na oko 100 funti godišnje.

Regulator je rekao: „Ključni zahtev plana biće da investicije u mreže doprinesu smanjenju zavisnosti od uvoznih fosilnih goriva, na račun korišćenja više domaćih, čistijih, jeftinijih i sigurnih izvora energije.

„Potencijal obnovljivih izvora energije zahteva promene u načinu na koji se energija koristi i skladišti kako bi se ostvarile njihove prednosti, a kontrola cena koju je Ofgem danas postavio, omogućiće obim potrebnih ulaganja bez opterećenja računa kupaca“, naveo je regulator.

Šest kompanija za distribuciju električne energije, pokrivaju četrnaest lokalnih mreža u Velikoj Britaniji, koje su pogodjene kontrolom cena. Neke od njih najavile su žalbu na odluku Ofgema, dok je SSE saopštio da će nova mera primorati da smanji planirana ulaganja.

Nemačka energetska industrija poziva na 'hitnu' temeljnu reformu tržišta električne energije

BERLIN - Dizajn nemačkog tržišta električne energije treba temeljnu reviziju hitnije nego ikada kako bi ekomska vrednost sigurnosti snabdevanja postala vidljiva, saopštila je energetska industrija te zemlje.

Predstavljajući izveštaj aktera u sektoru, koji je takođe uključio ocene analitičkih firmi i sindikata, industrija je pozvala na novi tok prihoda za elektrane koje su dostupne za proizvodnju električne energije kada je to potrebno, pored prihoda od proizvodnje električne energije, piše portal **Clean Energy Wire**.

Sadašnje tržište samo za energiju, gde je jedina naknada za vlasnike elektrana cena proizvedenog kilovat sata, "sve više otkriva deficite kada je u pitanju osiguranje snabdevanja električnom energijom", piše grupa.

Jednostavno dostupnost ne osigurava kompenzaciju. Osim toga, "ne pruža dovoljne podsticaje za ulaganja" posebno u fotonaponske panele (PV) i vetroelektrane, čije trajno refinansiranje mora biti osigurano kako bi odgovaralo rizičnom profilu potencijalnih investitora i imalo trajni efekat smanjenja cena, navodi zajedničko saopštenje za javnost udruženja energetske industrije, dobavljača energije i mrežnih operatera.

Investicije u jeftine proizvodne tehnologije same po sebi ne mogu garantovati sigurnost snabdevanja za periode bez dovoljno sunca i vetra, kažu u industriji. Zbog toga su potrebni ekonomski podsticaji za ulaganja u kontrolne kapacitete, posebno one koji mogu da rade na klimatski neutralnim gorivima, kao što su vodonik ili biomasa.

Uz sve veći udeo obnovljive energije u elektroenergetskom sistemu, postrojenja koja proizvode električnu energiju nezavisno od vremenskih prilika osiguravaju sigurnost napajanja. Dostupnost "sve više postaje 'rezervna valuta' tržišta električne energije", navodi grupa. „Trebalo bi stvoriti podsticaje na tržištu kako bi se stvorila dodatna fleksibilnost na strani ponude i potražnje“, zaključuje grupa.

Nemačka ima za cilj da zadovolji 80 posto svojih potreba za električnom energijom snabdevanjem iz obnovljivih izvora do 2030. i 100 posto do 2035. godine, s ciljem da ima sistem koji je klimatski neutralan, pristupačan i siguran. Kritičari nemačkog modela tržišta 'samo za energiju' dugo su tvrdili da je teško pronaći investitore za postrojenja sa vršnim opterećenjem koja mogu raditi samo nekoliko sati godišnje. Često traže takozvano tržište kapaciteta kako bi se garantovala sigurnost snabdevanja.

Evropska komisija odobrila planove za poljske regije uglja

VARŠAVA - Evropska komisija je utrla put za 3,85 milijardi evra za ulaganje u pomoć pet poljskih rudarskih regija u suočavanju s izazovima da postanu ugljenično neutralni, prenosi 5. decembra poljska agencija **PAP**.

Govoreći u južnom gradu Čorzovu, koji se nalazi u srcu poljske rudarske industrije, Frans Timmermans, komandant klimatske politike EU, rekao je da je Evropska komisija odobrila svih pet planova pravedne tranzicije za Poljsku.

Planovi, koji uključuju nacionalni plan i niz planova teritorijalne pravedne tranzicije, obuhvataju glavne društveno-ekonomske izazove sa kojima se regioni suočavaju u tranziciji ka klimatskoj neutralnosti.

Timmermans je rekao da su svi planovi sada u rukama lokalnih i regionalnih vlasti i da će EK raditi zajedno s njima. Strategije bi se bavile specifičnim potrebama lokalnih zajednica, kao i velikih, malih i srednjih preduzeća.

Poljski ugalj rešenje za energetsku stabilnost Evrope – poslanik

VARŠAVA - Ulaganje u poljski ugalj kao zamenu za ruski gas može pomoći u osiguravanju energetske sigurnosti Evrope, kaže poslanik vladajuće poljske stranke Pravo i pravda (PiS).

"Možemo ojačati energetsku sigurnost Evrope našim ugljem, umesto ruskim gasom. Ovaj sigurnosni tampon možemo obezbediti celoj Evropi.", rekao je za novinsku agenciju WNP Marek Vesot, zamenik predsedavajućeg parlamentarnog tima za energetiku, energetsku transformaciju i transformaciju rудarstva.

"Izbacivanje stabilnih izvora energije u zamenu za nestabilne rezultiraće ogromnim cenama električne energije u Poljskoj i na kontinentu, što već vidimo. Obični ljudi u Evropi to neće moći da izdrž."

Poljska je proporcionalno najveći korisnik uglja u EU – iz koga proizvodi 70% svoje električne energije i greje oko jedne trećine svojih domova – i takođe njegov najveći proizvođač uz Nemačku.

Od 57,2 miliona tona kamenog uglja proizvedenog u EU prošle godine, 96% je došlo iz Poljske, prema Eurostatu.

Nemačka je, međutim, i dalje vodeći proizvođač i potrošač mrkog uglja (ili lignita), čineći 46 posto njegove potrošnje u EU prošle godine, a Poljska je na drugom mestu sa 19 posto.

Uprkos velikim rezervama uglja, Poljska se ove godine borila da proizvede dovoljno fosilnog goriva da nadoknadi zabranu uvoza iz Rusije i cene su skočile do neba.

To je navelo vladu da ovog meseca objavi da će usporiti svoje prethodne planove za postepeno izbacivanje uglja do kraja 2040-ih, te da će umesto toga nastojati da povećati proizvodnju, uključujući moguće otvaranje novih rudnika.

Rumuniji 2,14 milijardi evra za pomoć izbacivanju uglja

BRISEL - Rumunija će dobiti 2,14 milijardi evra iz Fonda za pravednu tranziciju (JTF) za podršku pravednoj klimatskoj tranziciji ka atraktivnijoj i zelenijoj ekonomiji, pomažući toj zemlji da ispuni svoju obavezu da postepeno izbaci ugalj do 2032. godine saopšteno je 9. decembra iz Evropske komisije.

Fond će podržati radnike koji su pogođeni tekućom energetskom tranzicijom da pronađu nove kvalifikacije i nove poslove, navodi se u saopštenju sa sajta komisije ec.europa.eu.

Procenjuje se da će samo kroz ove programe biti obučeno skoro 30.000 radnika i otvoreno oko 11.000 novih radnih mesta. Takođe će podržati mala i srednja preduzeća (MSP) i, u određenim slučajevima, velike kompanije da stvore radna mesta i diversifikuju ekonomiju u proizvodnji fosilnih goriva i regionima sa intenzivnim ugljenikom.

Energetski divovi bez kompenzacije za prisilno zatvaranje TE na ugalj

HAG - Energetski giganti Uniper i RWE izgubili su zahteve da dobiju odštetu od holandske vlade zbog prinudnog prevremenog zatvaranja njihovih elektrana na ugalj u toj zemlji.

Holandski sud presudio je u sredu da te nemačke kompanije nemaju pravo na isplate nakon što je zemlja usvojila zakon 2019. godine koji nalaže svim elektranama na ugalj da prestanu sa sagorevanjem najprljavijeg fosilnog goriva do 2030. kako bi smanjili emisije dovoljno brzo da budu u skladu s obećanom i obavezujućom klimatskom politikom Holandije.

"Ovo je važan dan za klimu", rekao je u izjavi Rob Jeten, holandski ministar energetike i klime. "Stalno smo navodili da je ova mera neophodna jer su operateri pokazali premalo inicijative da svoje elektrane na ugalj učine održivijim. Dobro je da sada imamo jasnoću."

Kompanije su saopštile da ih je holandska vlada pozvala da grade termoelektrane na ugalj i da stoga zaslužuju da im se nadoknadi izgubljeni profit. Vlada je tvrdila da termoelektrane na ugalj već prave gubitak i da kompanije traže

kompenzaciju za loša ulaganja. Samo RWE je tražio 1,4 milijarde evra, dok Uniper nikada nije otkrio koliku odštetu traži.

RWE je rekao da je "razočaran" ishodom. "Smatramo da uplitanje u našu imovinu bez dobijene naknade nije prihvatljivo. Razmotrićemo da li ćemo se žaliti."

U Holandiji su još uvek u funkciji četiri elektrane na ugalj, od kojih Uniper i RWE poseduju dve. Uniperova Masvlakte otvorena je 2016. godine, a RWE je svoju elektranu u Emšavenu otvorio 2015. godine.

„Kada kompanija investira na duge staze, pravila ne bi trebalo da se menjaju usput“, rekao je portparol Unipera. "Moramo to uzeti u obzir za buduća ulaganja."

Ova odluka ne znači kraj bitke između firmi i vlade. Obe kompanije pokrenule su tužbe putem međunarodnog investicionog pakta Ugovor o energetskoj povelji (ECT), a presuda se očekuje početkom sledeće godine. U oktobru je Jeten najavio nameru zemlje da napusti ECT jer je u sukobu s međunarodnim klimatskim ciljevima.

Francuska aktivirala elektranu na ugalj

PARIZ - Francuska je ponovo pokrenula elektranu na ugalj u Sent-Avoldu, u istočnoj Francuskoj, koja je trebala biti zatvorena u martu, prenosи 29. novembrу **RFI**.

Vlada kaže da će privremena mera osigurati snabdevanje zemlje električnom energijom tokom zime.

Ukupno će biti potrebno više od 500.000 tona uglja za pogon lokacije do kraja marta 2023.

Radeći punim kapacitetom, stanica proizvodi do 600 megavat sati, što će snabdevati električnom energijom skoro 600.000 domova u regiji Grand-Est.

Elektrana Emil-Ušet, jedna od poslednjih u Francuskoj koja radi na ugalj, trebalo je definitivno da se zatvari krajem marta, kao deo vladinog napora da smanji emisiju ugljenika.

Makron je obećao, tokom svog prvog mandata, da će zatvoriti poslednje četiri elektrane na ugalj u zemlji.

Jedina druga elektrana na ugalj koja je još uvek otvorena u Francuskoj je Kordeme (zapad).

Oko 70 posto potreba Francuske za električnom energijom osigurava javna elektroprivredna kompanija EDF koja upravlja sa 56 nuklearnih reaktora.

Međutim, dvadesetak nuklearki su mesecima van mreže, mnoge zbog straha od mikro pukotina otkrivenih u vanrednim sistemima za hlađenje.

Kompanija je angažovala stotine radnika kako bi reaktore pokrenula, ali rastu sumnje da će kompanija vratiti dovoljno reaktora u pogon pre nego što se zima smiri.

Predsednik Makron je također pozvao na izgradnju najmanje šest nuklearnih elektrana sledeće generacije kako bi Francuska postala manje zavisna od uvoza energije.

Nemačkoj će biti potrebni fosilni izvori još barem 10 godina

BERLIN – Prirodni gas biće ključni energet za proizvodnju električne energije u Nemačkoj i još najmanje deset godina, jer širenje obnovljivih izvora i izgradnja i obnova elektroenergetske mreže zaostaju, zaključila je konsultantska firma McKinsey, prenosi agencija **DPA**.

Izveštaj o budućnosti snabdevanja Nemačke električnom energijom pokazao je da će zemlji biti potrebna "maksimalno ubrzana ekspanzija obnovljivih izvora energije", kao i više gasnih jedinica koje bi se kasnije mogle prenameniti za korišćenje biogasaa ili zelenog vodonika.

Nemačka se neće tako brzo maknuti ni od uglja, zaključuju konsultanti. Uprkos "negativnim efektima na održivost", 10 GW energetskih kapaciteta na ugalj koji su predviđeni za gašenje moraju biti uključeni dok ne budu dostupne gasne jedinice spremne za rad na vodonik bez emisija, piše McKinsey.

Von der Leyen: EU mora reagovati zbog 'posledica' američkog klimatskog plana

BRIŽ - Šefica EU Ursula von der Lejen izjavila je 4. decembra da blok mora delovati na rešavanju "izobličenja" stvorenih planom Vašingtona od 430 milijardi dolara za podsticanje klimatski prihvatljivih tehnologija u Sjedinjenim Državama, prenosi **Glas Amerike**.

Evropska unija mora "preduzeti mere kako bi ponovo uspostavila ravnotežu u igrama u kojima IRA [Zakon o smanjenju inflacije] ili druge mere stvaraju distorzije", rekla je von der Leyen u govoru u belgijskom gradu Briž.

Zemlje EU kritikovale su masivan vašingtonski Zakon o smanjenju inflacije, smatrajući ga antikonkurentskim i pretnjom evropskim radnim mestima, posebno u energetskom i automobilskom sektoru.

Zakon, osmišljen da ubrza američku tranziciju na niskougljeničnu ekonomiju, sadrži oko 370 milijardi dolara subvencija za zelenu energiju, kao i smanjenje poreza za električne automobile i baterije proizvedene u SAD.

Von der Lejen je rekla da EU mora raditi sa SAD-om "na rešavanju nekih od najzabrinjavajućih aspekata zakona".

Ona je rekla da Brisel takođe mora "prilagoditi" svoja sopstvena pravila državne pomoći kako bi olakšao javna ulaganja u ekološku tranziciju i "ponovo proceniti potrebu za daljim evropskim finansiranjem tranzicije".

Australijski regulator pooštio uslove za licencu za snabdevanje energijom

SIDNEJ - Kompanije koje žele da dobiju maloprodajnu energetsku licencu u Australiji sada će morati da pokažu kako će upravljati rizikom u ekstremnim scenarijima i osigurati da imaju finansijsku robustnost da izdrže veoma nestabilna tržišta.

Australijski energetski regulator (AER) je, nakon niza kolapsa, podigao lestvicu za trgovce energijom u nameri da poveća stabilnost maloprodajnog tržišta u zemlji usled predviđanja da će veleprodajna cena električne energije verovatno ostati povišena u godinama koje dolaze.

Povećanje veleprodajnih cena podstaknuto je povećanom potražnjom za ugljem – dominantnim izvorom električne energije u Australiji – kao i sankcijama na isporuku ruskog goriva i nizom prekida u elektranama na ugalj.

Rastući troškovi doveli su do toga da se neki trgovci na malo muče da se izbore sa rastućim troškovima i otkrili su sve nedostatke u upravljanju rizikom.

Regulatori su upozorili trgovce na malo da rizikuju da izgube licencu ako neopravdano kažu kupcima da nađu drugog dobavljača i ostavili su malo prostora za nove učesnike. AER će sada zahtevati da novi podnosioci zahteva za licencu za maloprodaju energije pokažu da mogu izdržati slične promenjive uslove.

Kako prenosi lokalna štampa, pooštreni kriterijumi dolaze zbog straha da bi Australija mogla slediti primer Britanije, gde je 30 snabdevača energije za domaćinstva bilo prisiljeno da napusti posao zbog visokih cena struje i gasa.

Mađarska i Rumunija pokušavaju da oslabe mere EU za emisije metana

BRISEL - Neke zemlje Evropske unije pokušavaju oslabiti zakon koji je Evropska komisija predložila prošle godine kojim se zahteva od naftnih i gasnih kompanija u Evropi da pronađu i poprave infrastrukturu koja omogućava curenje metana.

Provere bi bile potrebne svaka tri meseca, počevši od šest meseci nakon što uredba stupa na snagu, piše 13. decembra **Euractiv**.

Međutim zemlje EU koje pregovaraju o zakonu, žele odlaganje prvog testa na 12 meseci, a zatim različite vremenske rokove – u nekim slučajevima ređe – za proveru različitih vrsta infrastrukture, prema njihovom najnovijem nacrtu kompromisa.

Na primer, kompresorske stanice i terminali za tečni prirodni gas bi se pregledali svakih šest meseci, ventilske stanice svakih 12 meseci, a transportni cevovodi svake dve godine.

Zemlje takođe žele da izuzmu duboke bušotine od zahteva za proverom neaktivnih naftnih i gasnih bušotina na curenje metana i da

promene nedeljni u mesečni zahtev za inspekciju spaljivanja kaptažnog gasa, pokazuje nacrt.

Dokumenti EU koji detaljno opisuju pregovaračke pozicije različitih zemalja pokazuju da su Mađarska i Rumunija tražile slabija pravila.

U jednom dokumentu, Mađarska je rekla da bi plan EU da odmah ukine rutinsko spaljivanje gase predstavljaо "pitanje troškova i vremena za industriju" i da bi ga trebalo odložiti do 2030.

Predstavništvo Mađarske u EU odbilo je da komentariše pregovore.

Rumunski izvor rekao je za **Reuters** da zemlja radi na izradi mera "u skladu sa našim klimatskim ambicijama, tehnički izvodljivih, s tim da kalendar implementacije bude realan". Jedan visoki diplomata EU rekao je da promene ne bi trebalo da razvodne ambiciju zakona, pa će nastojati da reši zabrinutost nekih zemalja oko cene i izvodljivosti pravila.

Slovenija dokapitalizuje državnog energetskog giganta HSE

LJUBLJANA - Slovenija je 5. decembra uplatila 300 miliona evra za premoščivanje manjka likvidnosti grupe Holding Slovenske elektrane (HSE). Reč je o prvoj od dve tranše u obliku naknadnih uplata kapitala, saopštio je Slovenski državni holding.

Do 15. decembra očekuje se uplata drugog dela u iznosu od 192 miliona evra, piše **SEEBIZ**.

Grupa HSE našla se u izazovnoj finansijskoj situaciji zbog kombinacije negativnih faktora vezanih uz energetsku krizu - istorijski nisku hidrologiju ove godine, gašenje Teša zbog kompresije jednog od dva rudarska polja Premogovnika Velenje i nemogućnost za snabdevanje dovoljnim količinama lignita, kao i smanjenu spremnost poslovnih banaka za dodatnim finansiranjem kratkoročnih likvidnosnih potreba, ističu u HSE.

Pre odluke o naknadnoj uplati kapitala SDH je sproveo i test privatnog ulagača iz kojeg je vidljivo da je vrednost temeljnog kapitala u slučaju naknadne uplate kapitala veća od njegove vrednosti u slučaju da naknadna uplata nije izvršena.

Time se, smatrali u SDH, ujedno dokazuje da dokapitalizacija ne predstavlja državnu podršku.

Savez EU za solarnu fotonaponsku industriju

BRISEL - Evropska komisija je u petak (9. decembra) zvanično pokrenula savez EU za solarnu fotonaponsku industriju, sa ciljem da povrati proizvodnju izgubljenu u Kini i uspostavi industriju „Made in Europe“, piše **Euractiv**

Nova alijansa će promovisati ulaganja u velike fabrike, s ciljem godišnje proizvodnje od 30 gigavata (GW) za svaku ključnu solarnu komponentu do 2025. – preko šest puta više od sadašnjeg kapaciteta od oko 4,5 GW godišnje.

Evropa ima mnogo toga da nadoknadi. Od 450 GW fotonaponskih modula koji su proizvedeni širom sveta 2021. godine, manje od 9 GW proizvedeno je u EU.

Ove godine se očekuje da će skoro 40 GW solarnih PV biti instalirano u celom bloku od 27 zemalja – što je novi rekord. Ali to će biti postignuto zahvaljujući udvostručenju izvoza solarnih fotonapona iz Kine, rekao je EU komesar za unutrašnje tržište Tjeri Breton.

Za Bretona, ovo je „zeleni paradoks“: iako je solarna energija „apsolutno neophodna“ za dekarbonizaciju Evrope i energetske nezavisnosti, blok je gotovo u potpunosti zavisan od Kine u pogledu proizvodnje.

Peking trenutno kontroliše 80% globalnih solarnih fotonaponskih proizvodnih kapaciteta.

EU nikako da dogovori gornju granicu cene gasa, novi predlog 220 evra

BRISEL- Sukob oko predloga za ograničavanje cena prirodnog gasa u Evropskoj uniji intenzivirao se jer je grupa od 12 zemalja članica pozvala na značajno niži interventni plafon kako bi se ograničio uticaj nezabeležene energetske krize na potrošače i preduzeća u bloku.

Potez nacija uključujući Belgiju, Grčku, Italiju i Poljsku usledio je 9. decembra, četiri dana pre hitnog sastanka ministara energetike EU kako bi pokušali postići dogovor o toj meri. Koalicija ima dovoljno glasova da blokira sporazum ako njeni zahtevi ne budu ispunjeni, kaže Bloomberg diplomatice EU.

Zemlje Evropske unije razmatrale su najnoviji predlog Komisije za nižu gornju granicu cene gasa od 220 evra, umesto ranije predloženih 275 evra po megavat satu. Ograničenje bi se primenjivalo ako bi cene premašile 220 evra po megavat-satu za pet dana na prvom mesecu ugovora u holandskom gasnom čvorištu TTF.

Nekoliko država, uključujući najveću evropsku ekonomiju, Nemačku, usprotivilo se ideji bilo kakvog ograničenja, rekavši da bi to moglo otežati snabdevanje, dok Belgija, Italija i Poljska to vide kao način da zaštite potrošače i ekonomije od šoka visokih cene energije, piše Reuters.

Cena TTF-a, koja služi kao evropsko merilo, takođe bi trebalo da bude 35 evra viša od referentne cene za tečni prirodni gas (LNG), da bi se gornja granica aktivirala.

Neke EU diplomatice, govoreći pod uslovom anonimnosti, rekле su da se pozicije zemalja nisu promenile i predviđaju da će možda biti potreban još jedan sastanak 19. decembra nakon ministarskih razgovora sledećeg utorka.

Kremlj: Evropa je zavisnost od ruskog gasa zamenila za američki LNG

MOSKVA - Evropa je svoju zavisnost od ruskog gasa jednostavno zamenila za zavisnost od utečnjenog prirodnog gasa (LNG) iz Sjedinjenih Država i dok ona gubi milijarde, SAD ih zarađuje, rekao je u nedelju portparol Kremlja Dmitrij Peskov.

Evropska težnja da se otarasi zavisnosti od ruskog gasa "apsurdna" je i "suluda", smatra Peskov, prenosi novinska agencija **RIA**.

U stvari, zavisnost se nastavlja, samo s "manje reciprociteta", ocenio je Peskov.

"I sada Evropljani gube milijarde evra svaki dan, a Vašington te milijarde zarađuje u dolarima", zaključio je.

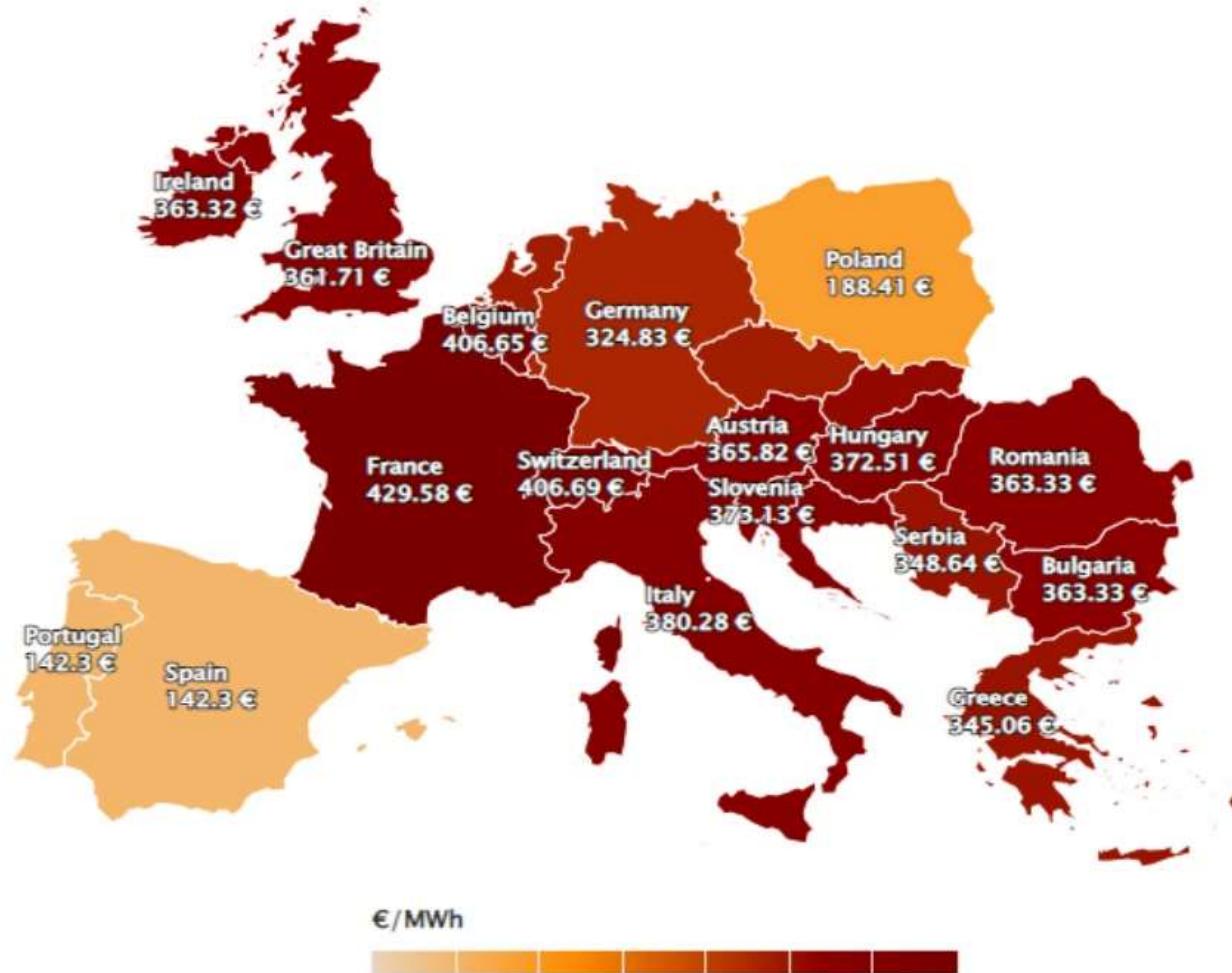
FT: Slovenci planiraju gasovod do Mađarske za alžirski gas

LJUBLJANA – Slovenija planira izgradnju gasovoda Mađarske za alžirski gas kako bi susednoj državi omogućila smanjene zavisnosti od ruskog prirodnog gasa, piše u utorak list **Financial Times**.

Novi gasovod trebalo bi da proraditi za dve do tri godine, da bi se kasnije mogao proširiti zavisno od potražnje, navodi list pozivajući se na izjave slovenačkog i mađarskog premijera, Roberta Goloba i Viktora Orbana, koji su se sastali povodom početka redovnog rada dalekovoda Cirkovce-Pince. Orban je rekao da je zainteresovan za diversifikaciju izvora gasa, navodeći tri opcije, piše list. Prvi bi bio slovenački gasovod za gas iz Alžira, zatim gasovod do rumunskih nalazišta u Crnom moru i na kraju proširenje postojećeg gasovoda prema Hrvatskoj, kojim bi se uvozio LNG sa terminala na Krku.

Cena električne energije u Evropi za dan unapred – 7. decembar

*Informacije objavljene u ovom Biltenu ne treba nužno tumačiti kao opredeljenje AERS prema temama kojima se bave
Selektovao i uredio Dušan Daković – dusan.dakovic@aers.rs*